Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2154

Vragen van het lid **Siderius** (SP) aan Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de prestatiedruk bij kleuters* (ingezonden 23 februari 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 4 april 2016)

Vraag 1
Herkent u de signalen van leerkrachten en ouders dat er een te grote druk ligt op kinderen in het kleuteronderwijs? Zo ja, wat heeft u tot nu toe met deze signalen gedaan? Zo nee, hoe beoordeelt u deze signalen?[1]

Antwoord 1
Die signalen herken ik, want die bereiken mij ook. Deze signalen geven mij echter geen aanleiding om aanvullende actie te ondernemen. Mijn beeld is dat het gaat om verschillen van inzicht in de interne organisatie van de school, er is hier geen sprake van een algemeen probleem. In de praktijk zullen er zeker basisscholen zijn die in groep 1 en 2 een meer schoolse aanpak volgen, meer dan sommige ouders of leerkrachten zouden willen. Ouders en leerkrachten kunnen in zo'n geval hierover het gesprek aangaan met de schoolleiding.

Vraag 2
Acht u het wenselijk dat kleuters steeds vaker in het keurslijf van een kleutermethode gedwongen worden? Hoe staat dit in verhouding met het feit dat kleuters ook vooral kind zouden moeten kunnen zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2
Het onderwijs moet aansluiten bij de ontwikkeling van de kinderen. Bij kleuters maakt spelen een essentieel onderdeel uit van hun ontwikkeling. Spelen en leren sluiten elkaar niet uit. Een kleutermethode helpt leerkrachten om het onderwijs aan kleuters vorm te geven. De methode moet echter geen keurslijf worden. Een goede onderwijsmethode stelt de leerkracht in staat om zijn of haar onderwijsaanbod aan te passen aan de behoeften van het kind.

---

[1] Uitzending de Monitor, 21 februari 2016
http://demonitor.ncrv.nl/onderwijs/algemene-onderwijsbond-prestatiedruk-bij-kleuters-schiet-door

ah-tk-20152016-2154
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2016

Vraag 3
Kunt u toelichten wat deze hoge druk op kinderen betekent voor de ontwikkeling van deze kinderen? Welke risico's neemt u nu het kleuteronderwijs ingericht wordt via vastgestelde kleutermethodes?

Antwoord 3
Het gebruik van kleutermethodes is niet hetzelfde als een hoge druk op kleuters. Kleuters hebben belang bij onderwijs dat aansluit op hun manier van leren (spelenderwijs), en onderwijs dat hen voldoende uitdaagt. Kleutermethodes zijn hierbij behulpzaam.

Vraag 4
Is er een verband te leggen tussen de hoge druk op kleuters en de toename van ADHD-diagnoses? Kunt u uw antwoord toelichten?[2]

Antwoord 4
Nee, er zijn geen aanwijzingen voor het bestaan van dit verband.

Vraag 5
Wat acht u de oorzaak van de toegenomen druk op kleuters door onder andere kleutermethodes? Welke maatregelen gaat u nemen om leerkrachten meer vertrouwen te geven in het kleuteronderwijs en hen niet meer op te zadelen met allerhande methodes waarvan de effecten op de ontwikkeling van kinderen op zijn minst dubieus zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5
Ik zie geen aanleiding om hier maatregelen op te nemen. Scholen bepalen zelf of en welke lesmethodes zij kiezen voor hun onderwijs aan kleuters.

Vraag 6
Deelt u de analyse dat onder andere door het opgedrongen gebruik van kleutermethodes leerkrachten zich niet erkend voelen in hun expertise? Wat doet dit met het gevoel van vertrouwen in de leerkracht, volgens u? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 6
Ik deel deze analyse niet. Wanneer een leerkracht het niet eens is met het gebruik van een kleutermethode, is het aan de leerkracht om daarover in gesprek te gaan met de schoolleider en/ of het bestuur. Een professionele leerkracht zal bovendien een methode vooral als een handig hulpmiddel ervaren, in plaats van als miskenning van de eigen expertise.

Vraag 7
Hoe beoordeelt u de uitspraak van de kinderfysiotherapeut in de eerdergenoemde uitzending van de Monitor dat kinderen tegenwoordig in de kleuterklas al dezelfde zaken moeten kunnen als leerlingen in groep 3 een paar jaar geleden? Wat vindt u van deze ontwikkeling? Acht u het wenselijk dat er dergelijke verwachtingen opgelegd worden aan kleuters?

Antwoord 7
Het gaat er niet om wat kleuters moeten, maar wat ze kunnen en waar ze zich verder kunnen ontwikkelen. Daar moet het onderwijsaanbod op aansluiten. Dat geldt voor kleuters die zich wat langzamer ontwikkelen, maar ook voor kleuters die zich sneller ontwikkelen en meer aankunnen.

Vraag 8
Bent u van mening dat de ontwikkeling en voortgang van kleuters meetbaar en zichtbaar moeten zijn aan de hand van cijfers? Kunt u uw antwoord toelichten?

[2] http://demonitor.ncrv.nl/de-adhd-epidemie

Antwoord 8
Door leerlingen systematisch te volgen, kunnen scholen hun onderwijsaanbod zo goed mogelijk afstemmen op de ontwikkeling van leerlingen. Daarom is dit een wettelijke plicht voor scholen. Op welke manier scholen die ontwikkeling volgen, is aan scholen zelf. De school kan dat doen aan de hand van toetsen en cijfers, of op een meer kwalitatieve manier.

Vraag 9
Hoe beoordeelt u de uitspraak van de Algemene Onderwijsbond dat er veel te veel «experts» zich met het onderwijs bemoeien, terwijl zij zelf niks met de onderwijspraktijk te maken hebben? Bent u het eens met deze uitspraak?

Antwoord 9
Deze uitspraak roept een beeld op van een zwakke leerkracht die zich bedreigd voelt door experts. Ik zie in de praktijk juist veel voorbeelden van sterke, zelfbewuste leerkrachten die staan voor hun vak.

Vraag 10
Hoe komt het dat scholen en leerkrachten ook in dit geval wéér aangeven dat de onderwijsinspectie van scholen verlangt een methode te gebruiken, of dat het op zijn minst daardoor makkelijker is om een voldoende beoordeling te krijgen, terwijl de onderwijsinspectie zelf aangeeft dat dit niet nodig is? Wat is uw analyse? Wanneer gaat u deze situatie, waarin scholen en de onderwijsinspectie naar elkaar blijven wijzen, eindelijk eens beslechten?

Antwoord 10
Bij het toezicht op basisscholen kijkt de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) ook naar de kleutergroepen. Over dit deel van het toezicht blijkt een aantal hardnekkige misverstanden te bestaan. Dit vraagt om aanhoudende, duidelijke communicatie van de inspectie over het toezicht en de zaken waarop de inspectie het kleuteronderwijs beoordeelt. Daar is de inspectie volop mee bezig. Zo heeft de inspectie recent een nieuwsbericht op zijn website gepubliceerd over de vermeende plicht tot het gebruik van kleutermethodes.[3]

Vraag 11
Deelt u de mening dat het opbrengstgericht werken veel te ver is doorgeslagen en schadelijk is voor het onderwijs? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 11
Ik deel die mening niet. Opbrengstgericht werken, oftewel systematisch het onderwijs plannen, uitvoeren, evalueren en weer bijstellen, heeft basisscholen en leerkrachten de laatste jaren veel opgeleverd.[4]

---

[3] http://www.onderwijsinspectie.nl/nieuws/2016/02/scholen-hoeven-geen-methoden-te-gebruiken-in-de-kleutergroepen.html

[4] *Over de zin van opbrengstgericht(er) werken in het onderwijs*. Oratie prof. dr. A.J. Visscher, uitgesproken op 8 december 2015. Zie: http://www.komma-ut.nl/wp-content/uploads/2016/02/Oratietekst-Adrie-Visscher.pdf